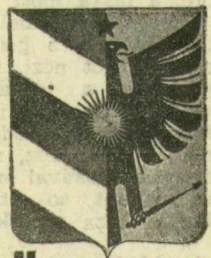

Valutát hoz a hagyma

Mezőgazdasági exporttermeink sorában rangos helyet foglal el a makói vörshagyma. A Szövetkezetek Csongrád megyei Értékesítő Központja által az utóbbi hetekben átvett termésből száz vagonyt szállított el a HUNGAROFRICT külkereskedelmi vállalat. A legjelentősebb vásárló a Német Szövetségi Köztársaság. Megrendelésére naponta négy-öt vagonnal küldenek. Az iparszerű vörshagyma-termesztési rendszer gazdája, a makói Lenin Tsz. Tagjai közül több mint háromszáz fadóznak azon, hogy minél több valutát hozzon a népgazdaságnak a fűszernövény. A gépekkel kiemelt termést a helyszínen válogatják, az előírt méret szerint osztályozzák és csomagolják 25 kilós zsákokba. A szövetkezeti gazdák saját termésük szállításra való előkészítésével jó munkaalomhoz és többletjövedelemhez jutnak. A MEK vállalat természetesen a hazai fogyasztási igényeket is kielégíti, a kereskedelemnek nap mint nap frissen szedett hagymát küldve.

Érdekes cikket olvashatunk a Kirlian tudósházaspárról és kutatási területéről, a mikrobiológiáról. A KGST-rovat ezúttal a külkereskedelem jelenlegi helyzetét és perspektíváit elemzi; a kulturális rovat a szovjet balett nagy tehetségű reménységét, Mihail Lavrovskij szolótáncost mutatja be. Érdekes riportot olvashatunk a szovjet pilóták munkájáról, mindennapi életéről. A filatelisták a ritka halfajtkat ábrázoló szovjet bélyegsorozatot ismerhetik meg.

SZEGEDI

ÜNNEPI HETEK

IV. Művelődésméleti Nyári Egyetem, előadásai az MTA Biológiai Központjában, délelőtt 9 órától.

XVI. Szegedi Nyári Tárlat a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában, augusztus 24-ig.

Művészet és otthon. Képző- és iparművészeti bemutató a Gulácsy Lajos teremében, augusztus 19-ig.

Fotóklubok XI. Szegedi Szalonja a Bartók Béla Művelődési Központban, augusztus 20-ig.

Kohán György Kossuth-díjas festőművész kiállítása a November 7. Művelődési Központban, augusztus 20-ig.

Sajtótörténeti kiállítás a Somogyi-könyvtárban, augusztus 20-ig.

Szép magyar könyv '74. Kiállítás a Technika Házában, augusztus 24-ig.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai.

A Fáklya új száma

A Fáklya augusztus 24-én megjelenő, 16. számának vezércikke az SZKP közelgő XXV. kongresszusa alkalmából méltatja és elemzi a Szovjetunió békepolitikájának eredményeit, a társadalmi haladás, a békés egymás mellett élés terén elért sikereit.

„A Szovjetunió a Budapesti Őszi Mezőgazdasági Kiállításra” címmel a lap több cikkéből, riportból, helyszíni beszámolókból álló összeállítást közöl; egyebek között a ruznyicai rekorderedményekkel termelő „szuperkolhozról”, a szovjet táplálkozástudomány legújabb kutatási eredményeiről és a vi-

lág erdőkészletének 25 százalékat kitevő szovjetunióbeli erdőségek korszerű és tervszerű védelméről.

Érdekes cikket olvashatunk a Kirlian tudósházaspárról és kutatási területéről, a mikrobiológiáról. A KGST-rovat ezúttal a külkereskedelem jelenlegi helyzetét és perspektíváit elemzi; a kulturális rovat a szovjet balett nagy tehetségű reménységét, Mihail Lavrovskij szolótáncost mutatja be. Érdekes riportot olvashatunk a szovjet pilóták munkájáról, mindennapi életéről. A filatelisták a ritka halfajtkat ábrázoló szovjet bélyegsorozatot ismerhetik meg.

Döntött a Legfelsőbb Bíróság

Autószerencsétlenség Szerelmi háromszög

Egy személyautó felelőtlenül vezetése az útkereszteződésnél nem adta meg az elsőbbséget, aminek következtében összeütközött egy kőműves autójával. A kőműves kocsiának utasa a helyszínen meghalt, ő maga pedig olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy orvosszakértői vélemény szerint munkaképessége 65 százalékat elvesztette, ezenkívül kocsija javíthatatlanul tönkrement. A baleset okozóját a bíróság szabadságvesztésre ítélte. A bűnügyi eljárás befejezése után az Állami Biztosító a kőművesnek személyi sérüléséért 41 ezer forint, gépkocsija elpusztulásáért pedig 29 ezer forint kártérítést fizetett. A sérült azonban további 153 ezer forint kártérítésért, ezenkívül havi járadék fizetéséért pert indított a biztosító ellen. A megyei bíróság az AB-t további 47 ezer forint kártérítésre, valamint havi 1300 forint járadék fizetésére kötelezte. Törvényességi óvárra a Legfelsőbb Bíróság ezt az ítéletet hatályon kívül helyezte és a megyei bíróságot új eljárásra, valamint új határozatot hozatalára kötelezte.

A döntés indokolása szerint a sérült munkaképesség-csökkenése alig 2 százalékkal maradt el attól, hogy mint III. csoportbeli rokkant, teljes munkaképtelennek lehetne tekinteni. Az orvosszakértői véleménye szerint kőművesmunkát többé nem végezhet, vagyis szakmájában teljesen munkaképtelen. Tisztázatlan azonban, hogy a helyi viszonyok a rokkant számára biztosítanak-e olyan ülte, vagy csekély járással folytatható munkát, amelynek ellátására alkalmas. Ennek tisztázása

azért elengedhetetlen, mert ha ilyen alkalom nincs, a rokkant a teljes keresetkielégülést, mint járadékot, jogilag követelheti. Mindezek azonban nincs megnyugtató adat, tehát a megyei bíróság ítélete megalapozatlan.

Egy mezőgazdasági tsz tagja az egyik községbeli férjes asszonnyal viszonyt kezdett. A férj gyakran éjszakai műszakban dolgozott, s ilyenkor az asszony az ablakredőny beállításával jelezte, hogy udvarlója meglátogathatja. A viszonyt a férj megtudta, és egy éjszaka, amikor az udvarló az ablak alá lépett, annyira megverte, hogy az illető három hónapra táppénzes állományba került. A férjet a bíróság fel-függesztett szabadságvesztésre ítélte. A tsz munkaképtelen tagjának 5000 forint betegségi segélyt folyósított és ennek visszafizetéséért a férj ellen pert indított. A járásbírósa a keresetnek helyt adott, s ezt az ítéletet a megyei bíróság jogerőre emelte. Törvényességi óvárra az ügy a Legfelsőbb Bíróság elé került, amely kimondta: abban az esetben, ha a kár keletkezésében a károsult is közrehatott, magatartásának következményeit viselni tartozik és kármeosztásnak van helye. A sérült a férj jogos felháborodását kiváltó magatartásával elindítója volt annak az eseménysorozatnak, amely súlyos sérülésével végződött. Figyelembe kell venni azt is, hogy a házaspár elvált. Tehát a törvényekért mindkét férfi egyforma arányban felelős, ezért a Legfelsőbb Bíróság a férjet a kár fele összegének, 2500 forintnak a megfizetésére kötelezte.

Hajdú Endre

Ki volt Hány?

Nem kell szerénynek lennünk, egynehány magyar név már világhírhez jutott. Az állítólag Kocs közszégből származott kocsi a „Kutschsche” is hirdeti, a „huszár” pedig szinte minden európai nyelven azt jelenti, amit nekünk. Nemzetünk nagyjaival már nem pontosan ez a helyzet. Ne soroljuk azokat, akiket joggal hiányolunk a világ csak módjával tárgyilagossá, „ranglistájáról”. Emeljük csupán Hány Jánost, akinek a nevéből már jó ideje jelző lett. Ha valaki „hányjánoskodik”, akkor mindenki tudja, hogy az illető nagyot mond, még ha nincs is a közelben valaki, aki enyhé cáfóló tromfként nagyot prüsszentene szavaira. Hány János alakját Kodály csak átvette, Garay János szekszárdi költő azonban megteremtette. Garay, aki ezer szállal kötődik Szekszárdhoz, de főhőséről idáig még bizonytalanok voltak információink.

Ma is azok. A Magyar Távirati Iroda jóvoltából nemrégiben hír érkezett arról, hogy Hány személyét azonosították a Tolna megyei Levéltár kutatói. Pontosságunk: ez csak módjával sikerült nekik.

K. Balog Jánost kérdeztük, a Tolna megyei Levéltár vezetőjét.

— Egyik elődöm, néhai Hadnagy Albert kezdte a levéltári kutatásokat — mondotta. — A kutatások nyomán nem egy, hanem hat olyan Hány János személyére sikerült fényt deríteni, akik közül mindegyik találkoztatható Garay Jánossal, és így modellül is szolgálhatott neki...

Ez nem sok, vagy éppen túlságosan is az. A Szekszárdra látogatók a város közepén egy árkadosított házat láthatnak. Ez most a Liszt Ferenc Zeneiskola otthona, egykor az Augusz báróké volt. Báró Augusz Antaltól, Liszt Ferenc vendég-látójától és barátjától fennmaradt egy levél, mely arról tájékoztatja az utókor, hogy meg kellett szabadulnia egy

Kritikus, költő, képzeletszerű

Lengyel György stációi a Peer Gynttel

Több mint tíz esztendeje kíséri Lengyel György színházról színházra, Peer színes alakját. Azét a Peer Gyntét, akinek Bernard Shaw az emberi kultúra egyetemes értékei közé jelölté helyét, minden idők világ-színpadait bejáró alapfigurák, Don Juan, Elektra, Oresztész, Hamlet társának. Még debreceni éveiben rendezte először Ibsen remekművét, 1964-ben.

— Ha jól emlékszem, előtte Brechtet, a Szezsuanit embért játszottuk, s népszerű klasszikust akartunk fölfedezni. A Peer Gynt régi álmod volt, és sikerült megfelelő szereplőket találni. A közönség tetszéssel fogadta, ám már a főlékészülés közben éreztem, mi minden maradt az előadásban, elsősorban a mű gondolatosságában. Akkor egy önmaga fölött itélkező ibseni hőst állítottam a középpontba, kritikusan és elemzően, s akkor támadtak ötleteim, igyekeztem továbbgondolni tartalmilag, formailag a konfliktusok hálózatát, mint Peer és a nők kapcsolata, vagy az összeütközések folyamata a világgal, ahogyan hősrünk egyéniségével, tehetségével ki akar törni a lapos kisvilág-környezetéből.

— Vagyis Peer élete-tanulságának megfeszítéséhez, minél teljesebb kibontásához, azokra a kétségtelen analógiákra figyelt, melyek Ibsen életében is föllelhetők: elvagyódás a norvég kispolgári milióból, hogy távolról tisztábban, kritikusan szemlélhesse azt.

— Természetes, hiszen a darab konfliktusrendszere elválaszthatatlan Ibsen sorsának alakulásától. A párhuzamok, a drámán belüli új összefüggések föltáráshoz a szegedi bemutató ad lehetőséget. A lakodalomban például Peert kiveti magából a falu, s hősrünk ennek kataritikus élményét éli látomás-szerűen újra a trollok között, viszontlátva a falubelieket, fő ellenségével, Aslak kováccsal, mint a manók királyával.

— Maradjunk még a második stációnál. Debrecen követően 1970-ben a Madách Színházban rendezte a Peer Gyntöt. Sikerét nemcsak az bizonyítja, hogy tavalyig műsoron volt, de színes változatban a televízió is megörökítette. A debreceni kritikus, elemző előadás után milyennek éri a budapesti alaphangvételét?

— Röviden: költőinek. Amott Peer elkerülhetetlen bukását ábrázoltuk, emitt a tragikomikumot, az ibseni önmarcangolás helyett a tehetségesebb, ívelőbb, szárnyelőbb emberi és költői tehetség tragédiáját. A korábbi motívumokat persze a színes karakteréhez simítottuk. Huszti Péterben ideális főszereplőt találtunk, és

Órdas Iván

Otthonunk dísz tárgyai

A Képcsarnok Gulácsy Lajos-termében a Szegedi Ünnepi Hetek egyik legnagyobb érdeklődéssel kísért kiállítása látható ezekben a napokban. Művészet és otthon címmel korszerű lakásunk művészi dísz tárgyait láthatják az érdeklődők. Az egyedi bútoraraboktól az ékszerekig felvonul a kortárs magyar iparművészet színe-java. A tárlat augusztus 19-ig látható.

Ács S. Sándor felvétele

Psota Irén — akinek nem kisebb előd, mint Gobbi Hilda emlékeztető alakításával kellett megküzdnie — is némileg más Aase. Fiatalabb anya, Peer igazi társa, s valójában ő él tovább Solvejgben, akire a darab végén így köszön Peer: „Anyám, makulátlan nőm, te tiszta lélek! — Ó, rejsz el, ölelj magadba, kérlek!” A folytonosság elve vezetett a nők körének kirajzolásában, Almási Éva lesz Ingrid, a Zöldruhás nő és Anita.

— Ha a szerepösszevonásokhoz érkezünk: a szegedi előadást teljesen azonosnak tekinthetjük a Madách színházival?

— Csak elméletileg. Ismételnem, minden szempontból Debrecenig kell visszamenünk. Úgy érzem, az akkor megfogalmazottak kiteljesítése történik most, az idő és a darabban való ismételt találkozásaim olyan gondolati közegbe emelték számomra a darabot, hogy Szegeden, a szabadtéri színpad ideális környezetében tudom legvilágosabban kifejezni azt. Hogy mást ne mondjak, először próbálom egyetlen figurává sűríteni a Nagy görbét, az Idegen utast és a Gombóntót, mintegy a Peer fölött ítélezköket, a benne rejtő lelkiismeretet és halált — Némethy Ferenc jelsza.

— Miként jellemeznéd tehát, az eddigiek után, a szegedi Peer Gyntöt?

— Képzeletszerűbb. Égfontosabb törekvésünk, hogy a képek erejével szóljunk, színházszínen, s ilyen népszínházi környezetben a lírai jelenetek mellett más képek látványa se vesszen el. Ertelemszerűen nagyobb szerep jut Grieg muzsikájának, erős érzelmi hatásokat szeretnénk kifejezni, bár távolról sem melodramát, így inkább a zenének minél több motívumát használjuk, hogy az előadás a szó nemes értelmében szép legyen. Eck Imre koreográfiája a Madách színházi bemutató óta szerves, alkotó része az egésznek, fantáziája valóságos életi a nagy jeleneteket. Fehér Miklós díszleteinek alap gondolata Peer útjait rajzolja a néző elé, emelkedő ösvényeket, hol naponta járunk valamennyien, s melyeket tán sohasem tudunk megmászni. Az előadás vége a misztériumokra emlékeztet; plasztikus beállítás — és nem mozgásokkal akarjuk egyértelművé, világossá tenni Peer sorsának alakulását.

Nikolényi István

